

שבתפילה, (ג) ואם הוא כהן, יהיה נושא את כפיו^א. ואם היה המפטיר קטן, שאינו ראוי לעשות את שלושת הדברים הללו, אביו או רבו עושים זאת בשבילו. ונחלקו חכמים מה טעם התקנה.

לדברי רב פפא, משום כבוד, כלומר, הואיל וממציא עצמו לדבר שאינו כבודו, תקנו לו דברים אלו לכבודו. [וכשהוא קטן נתנו לאביו או רבו משום כבודם].

ולדברי רבה בר שימי, כדי שלא יבואו לידי מריבה, שאם אחד יפטיר ואחד יעבור לפני התיבה, יבואו לידי מריבה, למה אני מפטיר ואתה עובר לפני התיבה. [וכשהוא קטן נתנו לאביו או רבו שלא יבואו הם לידי מריבה]. ומבואר, שלדעה זו, אינם באים לידי מריבה אלא במקום שהעובר לפני התיבה נוטל על כך שכר, [שהמפטיר אומר לו, למה אני מפטיר בחנם, ואתה נוטל שכר], אבל במקום שהעובר לפני התיבה אינו נוטל על כך שכר, לא יבואו לידי מריבה, ויכול אחר לעבור לפני התיבה.

מדיני קטן

כל שלא הביא שתי שערות [של סימני גדלות] אחר היותו בן שלוש עשרה שנה שלימות, הרי זה קטן. ונשנו כאן דברים שקטן עושה, ודברים שקטן אינו עושה.

שני דברים אלו, עושה אותם גם קטן:

א. קורא בתורה^ב. וכמו כן מפטיר בנביא^ג.

ב. מתרגם.

ושלושה דברים אלו הקטן אינו עושה.

א-ב. אינו פורס על שמע. ואינו עובר לפני התיבה^ד. טעם שני אלו, כי הפורס על שמע והעובר לפני התיבה בא להוציא רבים ידי חובתם, וקטן, מאחר שאינו מחויב בדבר,

^א לכאורה כל כהן נושא כפיו, אף אם אינו מפטיר. ועיי במפרשים.

^ב ולא שיקראו קטנים כל הקריאה, אלא משלים הוא למנין שבעה, כפי שנתבאר לעיל בדף כ"ד.

^ג כמבואר לעיל, שאם היה המפטיר קטן, אביו או רבו זוכים על ידו.

^ד קשה, מאי איריא קטן, אפילו גדול נמי אינו עובר לפני התיבה אלא אם כן נתמלא זקנו כדתניא סוף פרק קמא דחולין ... ויש לומר דהתם מיירי בתענית צבור ... והא דקתני התם גבי נתמלא זקנו ראוי לעשות ש"ץ היינו להיות ש"ץ בקביעות, אבל באקראי בעלמא יכול להיות משהביא שתי שערות. ולא כמו שפירש רש"י שם דמיירי לתקיעת שופר ולהמנות פרנס על הצבור ולהלקות ולנדות. [תוס'].]